

Wielki Post – czterdziestodniowy czas przemiany życia na lepsze i przygotowania się do dobrego przeżycia Wielkanocy

Cel główny:

Zrozumienie prawdy, że Wielki Post jest czasem danym nam przez Boga ku naszemu nawróceniu i przygotowaniu nas do dobrego przeżycia Wielkanocy.

Cele operacyjne:

Osiągnięcia uczniów w zakresie:		
wiedzy	umiejętności	postaw
Uczniowie: – wiedzą, co to jest Wielki Post oraz czym charakteryzuje się jako okres roku kościelnego; – wiedzą, jakie podjąć postanowienia i co zrobić w Wielkim Poście, by próbować zmienić swoje życie na lepsze i przygotować się do Świąt Wielkanocnych; – znają fragment Ewangelii mówiący o poście Pana Jezusa na pustyni; – wiedzą, co o poście, modlitwie i jałmużnie uczy nas Jezus Chrystus.	Uczniowie: – potrafią wyjaśnić, co to jest Wielki Post; – potrafią wskazać Wielki Post na „kole roku liturgicznego”; – potrafią wyjaśnić, jaki charakter duchowy ma okres Wielkiego Postu; – potrafią powiedzieć, jaki kolor liturgiczny dominuje w Wielkim Poście i gdzie ten kolor można zauważyć.	Uczniowie: – podejmują wielkopostne postanowienia, dzięki którym w Wielkim Poście zmieniają swoje życie na lepsze i dobrze przygotowują się do Świąt Wielkanocnych.

Metody: praca z tekstem biblijnym, problemowa, pogadanka, pokaz.

Formy pracy: indywidualna, zbiorowa.

Pomoce katechetyczne: Pismo Święte, wydruki komputerowe krzyżówek, plansza z „kołem roku liturgicznego”.

Plan katechezy:

1. Czynności organizacyjno-porządkowe.
2. Modlitwa na rozpoczęcie katechezy.
3. Wprowadzenie do katechezy – wspólne rozwiązanie krzyżówki.
4. Odczytanie i analiza tekstu biblijnego (Łk 4,1-13).
5. Rozmowa na temat Wielkiego Postu.
6. Odczytanie i analiza tekstu biblijnego (Mt 6,2-8.16-18).
7. Modlitwa śródelekcyjna – krótki rachunek sumienia.
8. Podanie tematu katechezy i notatki.
9. Podsumowanie, zadanie pracy domowej.
10. Modlitwa na zakończenie katechezy.

Przebieg katechezy:

Ad 1

Powitanie. Przygotowanie do katechezy. Sprawdzenie listy obecności.

Ad 2

Katecheta proponuje, by na rozpoczęcie katechezy wspólnie odmówić modlitwę „Ojcze nasz”. Można jednak odmówić inną – dowolną modlitwę. Modlitwa odmawiana jest w postawie stojącej.

Ad 3

Jako nawiązanie do tematu katechezy katecheta proponuje rozwiązać krzyżówkę. Hasło (rozwiązanie) krzyżówki jest tematem katechezy. Wszyscy uczniowie otrzymują wydruk komputerowy krzyżówki. Krzyżówka rozwiązywana jest wspólnie – uczniowie zgłaszają się do rozwiązania poszczególnych haseł.

KRZYŻÓWKA

Polecenie:

Rozwiąż krzyżówkę. Litery z ponumerowanych pól wpisz do odpowiednich, podanych niżej pól. W ten sposób otrzymasz hasło krzyżówki, będące jednocześnie tematem, jaki będziemy realizować na dzisiejszej katechezie.

W ¹	I	G	I	L	I	A	
L	I ²	S	T				
E ³	L ⁴	Z	B	I	E	T	A
K ⁵	A	I ⁶	N				
P ⁷	I	O	T	R			
J	O ⁸	R	D	A	N		
S ⁹	Y	N	A	J			
T ¹⁰	O	M	A	S	Z		

1. 24 grudnia.
2. Na przykład Świętego Pawła do Efezjan.
3. Imię matki Jana Chrzciciela.
4. Brat Abła.
5. Imię pierwszego papieża.
6. Rzeka, w której Jezus Chrystus przyjął od Jana Chrzciciela chrzest.
7. Góra na której Mojżesz otrzymał od Boga Dziesięć przykazań.
8. Imię apostoła, którego określamy przydomkiem „Niewierny”.

1	2	3	4	5	6
7	8	9	10		

Ad 4

Katecheta lub wyznaczony przez katechetę uczeń głośno odczytuje fragment Pisma Świętego mówiący o poście Pana Jezusa na pustyni – Łk 4,1-13.

Podczas odczytywania fragmentu Biblii wszyscy obecni na katechezie stoją. Bezpośrednio przed lekturą Pisma Świętego wszyscy odmawiają modlitwę: „Duchu Święty, który oświecasz serca i umysły nasze dodaj nam ochoty i zdolności, aby ta nauka była dla nas pożytkiem doczesnym i wiecznym. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen!”.

Bezpośrednio po przeczytaniu fragmentu Biblii wszyscy obecni na katechezie odmawiają modlitwę: „Dzięki Ci, Boże za światłość tej nauki. Pragniemy nią oświeceni zawsze Cię wielbić i wolę Twoją wypełniać. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen!”.

Po przeczytaniu Ewangelii katecheta zapisuje jej biblijne parametry na tablicy.

Łk 4,1-13

Analiza przeczytanego tekstu biblijnego

Pytania katechety	Przewidywane odpowiedzi uczniów
– Gdzie Pan Jezus udał się po chrzcie? – W jakim celu Jezus udał się na pustynię? – Jak długo trwał post Jezusa na pustyni? Ile razy Pan Jezus był na pustyni kuszony przez szatana? – Na czym polegały i czego dotyczyły te pokusy? – Jaka była postawa Jezusa Chrystusa wobec pokus szatana? – Czego uczy nas swoją postawą Pan Jezus wobec pokus szatana?	– Jezus Chrystus po chrzcie udał się na pustynię. – Jezus przybył tam, by pościć. – Pan Jezus na pustyni pościł czterdzieści dni. – Jezus na pustyni był kuszony trzy razy. – W pierwszej pokusie szatan chciał, by Jezus zamienił kamienie w chleb. – Druga pokusa dotyczyła tego, by Jezus oddał szatanowi pokłon. – W trzeciej pokusie szatan namawiał Jezusa, by sprawdził, czy rzeczywiście Bóg Ojciec otacza Go opieką i rzucił się w dół z dachu Świątyni. – Jezus Chrystus zdecydowanie przeciwstawił się szatanowi i nie uległ jego pokusom. – Pan Jezus uczy nas, abyśmy zawsze, śmiało i bezwarunkowo odrzucali wszystkie pokusy szatana.

Podczas udzielania odpowiedzi na zamieszczone wyżej pytania uczniowie powinni korzystać z odpowiednich tekstów z Pisma Świętego.

Ad 5

Pytania, wypowiedzi, czynności i polecenia katechety	Przewidywane odpowiedzi i czynności uczniów
Przed chwilą rozmawialiśmy na temat postu, jaki Jezus podjął na początku swojej działalności. – Do jakiego okresu w Roku liturgicznym możemy przyrównać post Pana Jezusa na pustyni? – Ile dni trwał post Pana Jezusa na pustyni, a ile dni trwa Wielki Post? – Do czego przygotowywał się Jezus w czasie postu na pustyni? – Do czego my przygotowujemy się w czasie Wielkiego Postu? – Jakie ćwiczenia duchowe i cielesne podejmował Pan Jezus w czasie postu na pustyni? – Co my powinniśmy robić, czego unikać, jakie ćwiczenia duchowe i cielesne podejmować w Wielkim Poście? Powiedzieliśmy, że post Jezusa Chrystusa na pustyni jest niejako zapowiedzią Wielkiego Postu. W Wielkim Poście przeżywamy również inne wydarzenia z życia Jezusa, a nie tylko Jego post na pustyni. – Jakie wydarzenia z życia Jezusa przeżywamy w Wielkim Poście? – Proszę na „kole roku liturgicznego” pokazać Wielki Post. – Jaki kolor liturgiczny dominuje w Wielkim Poście? – Gdzie w kościele podczas Wielkiego Postu można zobaczyć fioletowy kolor? – Jakie znacie nabożeństwa, które odprawiane są przede wszystkim podczas Wielkiego Postu? – W jakie dni i o której godzinie są odprawiane nabożeństwa wielkopostne w waszym kościele?	Post Pana Jezusa na pustyni możemy porównać do Wielkiego Postu. Jezus Chrystus pościł na pustyni przez czterdzieści dni. Tyle samo dni trwa Wielki Post. Jezus w czasie postu na pustyni przygotowywał się do działalności wśród ludzi. W czasie Wielkiego Postu przygotowujemy się do Świąt Wielkanocnych. Jezus Chrystus w czasie postu na pustyni nic nie jadł przez czterdzieści dni. W tym czasie wielokrotnie był kuszony przez szatana. Uczniowie podają kilka propozycji „zachowań wielkopostnych”. Mogą to być następujące propozycje: – W Wielkim Poście więcej niż zwykle powinniśmy się modlić. – W Wielkim Poście powinniśmy zrezygnować z zabaw hucznych i innych przyjemności. – Powinniśmy dokonać dobrowolnych wyrzeczeń. Wydarzeniami, jakie przeżywamy w Wielkim Poście są przede wszystkim męka i śmierć Jezusa Chrystusa. Jeden, wyznaczony przez katechetę uczeń podchodzi do zawieszanej na tablicy planszy na której umieszczone jest „koło roku liturgicznego” i wskazuje Wielki Post. W Wielkim Poście dominuje kolor fioletowy. Fioletowego koloru są na przykład ornaty i stuly oraz wystrój kościoła. Nabożeństwa, które odprawiane są przede wszystkim podczas Wielkiego Postu to: Droga krzyżowa i Gorzkie żale. Uczniowie podają dzień tygodnia i godzinę, odprawiania nabożeństw wielkopostnych.

Ad 6**Wypowiedź katechety:**

Wśród przykładów dobrego przeżycia Wielkiego Postu podaliście między innymi post i modlitwę. Posłuchajmy, co o modlitwie, jałmużnie i poście mówi nam Jezus Chrystus.

Katecheta głośno odczytuje odpowiedni tekst biblijny – Mt 6,2-8.16-18.

Później poleca, by ten sam tekst jeszcze raz głośno przeczytał jeden z uczniów. W czasie odczytywania tekstu biblijnego katecheta, a później czytający głośno uczeń stoją. Pozostali uczestnicy katechezy mogą siedzieć. Podczas odczytywania fragmentu Pisma Świętego uczniowie mają w odpowiednim miejscu otworzone Pism Święte i śledzą odczytywany tekst.

Analiza przeczytanego tekstu biblijnego.

Pytania katechety	Przewidywane odpowiedzi uczniów
– Jak, według nauczania Jezusa Chrystusa, powinna wyglądać nasza modlitwa, post i jałmużna?	Jezus Chrystus uczy nas, że nie powinniśmy się modlić, pościć, czy dawać jałmużną na pokaz – tak, aby nas ludzie chwalili. Wszystko to powinniśmy wykonywać dla Boga.

Ad 7

Katecheta proponuje, aby wszyscy powstali i w ramach modlitwy śródlekcyjnej dokonali rachunku sumienia. Katecheta głośno zadaje pytania pomocnicze do rachunku sumienia, a każdy z obecnych na katechezie w ciszy własnego serca odpowiada na te pytania.

Propozycja pytań do rachunku sumienia:

1. Jak wygląda moja codzienna modlitwa?
2. Jak często się modłę?
3. Jakie są moje wielkopostne postanowienia?
4. Kiedy ostatni raz uczestniczyłem w nabożeństwach Drogi krzyżowej czy Gorzkich zali.

Jako zadośćuczynienie Bogu za wszystkie niedociągnięcia i grzechy katecheta proponuje wspólnie głośno odmówić „Akt żalu”.

Ad 8

Katecheta podaje temat katechezy. Jeden, wyznaczony przez katechetę uczeń zapisuje temat na tablicy. Wszyscy wpisują ten temat do zeszytów przedmiotowych.

Temat katechezy: Wielki Post – czterdziestodniowy czas przemiany życia na lepsze i przygotowania się do dobrego przeżycia Wielkanocy.

Wypowiedź katechety:

Na podstawie tego, co powiedzieliśmy o Wielkim Poście, spróbujcie sami określić (zdefiniować), co to jest Wielki Post?

Po tej wypowiedzi katechety, uczniowie chwilę się zastanawiają, a następnie podają swoje propozycje definicji Wielkiego Postu. Katecheta koryguje i uzupełnia wypowiedzi uczniów.

Katecheta tak kieruje pracą uczniów, by z podawanych przez nich propozycji ułożyć jedną, jak najlepiej definiującą Wielki Post. Tę wspólnie ułożoną definicję Wielkiego Postu wszyscy uczniowie zapisują do zeszytów przedmiotowych jako notatkę – wniosek z katechezy.

Przykład definicji docelowej:

Wielki Post jest to czterdziestodniowy okres roku liturgicznego, w czasie którego przeżywamy mękę i śmierć Jezusa Chrystusa, by zmienić swoje życie na lepsze i w ten sposób lepiej przygotować się do dobrego przeżycia radosnych świąt Zmartwychwstania Pańskiego.

Ad 9

Podsumowujące i utrwalające pytania katechety	Przewidywane odpowiedzi uczniów
– Co to jest Wielki Post?	Wielki Post jest to czterdziestodniowy okres Roku liturgicznego, w czasie którego przeżywamy mękę i śmierć Jezusa Chrystusa, by zmienić swoje życie na lepsze i w ten sposób lepiej przygotować się do dobrego przeżycia Wielkanocy.
– Jakie wydarzenia zbawcze przeżywamy w czasie Wielkiego Postu?	W czasie Wielkiego Postu przeżywamy mękę i śmierć Jezusa Chrystusa.
– W jaki sposób w Wielkim Poście powinniśmy przygotowywać się do świąt Zmartwychwstania Pana Jezusa?	Przygotowując się w Wielkim Poście do Świąt Wielkanocnych, podejmujemy wielkopostne wyrzeczenia, nie urządzamy hucznych zabaw, uczestniczymy w rekolekcjach i nabożeństwach wielkopostnych, przystępujemy do sakramentu pokuty.

Polecenie pracy domowej

Napisz, w jaki sposób w Wielkim Poście będziesz przygotowywał(a) się do dobrego przeżycia Świąt Wielkanocnych.

Polecenie pracy domowej katecheta zapisuje na tablicy. Wszyscy uczniowie zapisują to polecenie do zeszytów przedmiotowych.

Po wpisaniu polecenia pracy domowej do zeszytów przedmiotowych, katecheta wyjaśnia ewentualne wątpliwości uczniów związane z zadaną pracą domową.

Ad 10

Katecheta proponuje, by na zakończenie katechezy wspólnie odmówić jedną tajemnicę różańca – „Śmierć Pana Jezusa na krzyżu”, w intencji dobrego przygotowania się w Wielkim Poście na nadchodzące święta Zmartwychwstania Pańskiego.

